

Christos Sunthronos. Een onderzoek naar de herkomst en het karakter van verwijzingen naar LXXPs 109 in het Nieuwe Testament

Psalm 110 is de meest geciteerde oudtestamentische tekst in het Nieuwe Testament. Waarom verwijzen nieuwtestamentische auteurs zo frequent naar deze psalm? Welke betekenis geven zij met hun verwijzingen aan deze psalm? En: interpreteren zij allemaal deze psalm op dezelfde manier? Deze drie vragen zijn de aanleiding tot mijn onderzoek naar de oorsprong en het karakter van het gebruik van deze psalm in het Nieuwe Testament. Mijn onderzoek leid ik in met een beschrijving van de stand van het onderzoek. Ik start mijn onderzoek met een literaire analyse (hoofdstuk 1). Op deze inleiding volgt een exegese van deze psalm en een beschrijving van de plaats van deze psalm in Psalmen (hoofdstuk 2). De nieuwtestamentische auteurs verwijzen uitsluitend naar de Griekse weergave van Psalm 110 (LXXPs 109). Om die reden analyseer en exegetiseer ik LXXPs 109 (hoofdstuk 3). Volgens verschillende geleerden verwijzen vroegjoodse geschriften uit de periode vóór het ontstaan van het Nieuwe Testament (de Griekse vertaling van Zacharia, Ezechiël Tragicus, Testament van Levi, 1 Makkabeeën, 11Q5, 11Q13, Testament van Job en Assumptio Moses) naar Psalm 110 of LXXPs 109 (hoofdstuk 4). Deze wetenschappers menen dat de auteurs van deze geschriften Psalm 110 of LXXPs 109 messiaans interpreteren. In dat geval staan de nieuwtestamentische auteurs in een messiaanse traditie. Op grond van mijn onderzoek van deze geschriften concludeer ik dat in geen van deze werken een verwijzing naar Psalm 110 of LXXPs 109 staat. Jezus en zijn volgelingen interpreteren Psalm 110 conform de interpretatie van de vertaler van Ps 110 (LXXPs 109). Dit is opmerkelijk omdat in hun tijd ook andere lezingen circuleren die dichter bij de oorspronkelijke betekenis van Psalm 110 staan dan de interpretatie van de vertaler van Ps 110. In de twee volgende hoofdstukken inventariseer, analyseer en beschrijf ik alle nieuwtestamentische plaatsen waar een verwijzing naar LXXPs 109,1 of 4 voorkomt. Eerst bespreek ik alle verwijzingen in de synoptische evangeliën (hoofdstuk 5) en de brieven van Paulus en Petrus (hoofdstuk 6). Hoofdstuk 7 is in zijn geheel gewijd aan alle verwijzingen naar LXXPs 109,1 en 4 in Hebreeën. De twee belangrijkste conclusies van deze hoofdstukken zijn: Jezus legt Psalm 110,1 met behulp van gangbare en legitieme exegetische regels messiaans uit en past dit vers op zichzelf toe. Vervolgens werken Jezus' leerlingen de messiaans-christologische interpretatie van hun Meester verder uit. In hoofdstuk acht onderzoek ik het gebruik van LXXPs 109 in het Nieuwe Testament en confronteer mijn bevindingen met de visies van L.W. Hurtado, T. Eskola, A. Chester e.a. In het slothoofdstuk formuleer ik mijn conclusies (hoofdstuk 9). Een van de conclusies luidt dat Jezus en zijn volgelingen alleen dankzij de interpretatie van de vertaler van Psalm 110 in staat zijn geweest om deze psalm messiaans-christologisch te interpreteren.